

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 1, 8. februar 2021

Indhold

- **MARK**
 - Aktuelt i marken
 - Udbringning af husdyrgødning
 - Nedsat kvote til JB 11
 - Ryd op i dit kemirum
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Forårets frister for indberetninger
 - Du skal udfylde IPM skema senest den 31. marts
 - Dispensation til opfølgingskurser til sprøjtecertifikat og MAB-autorisation
- **MILJØ**
 - Har du lavbundsarealer, som kan udlægges til klimaprojekter?

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Når kalenderen skriver februar, kan det let begynde at krible for at komme i gang. De fleste steder er jorden frossen, og måske endda snedækket, og det fordrer ikke en masse arbejde i marken. Men selvom vejrudsigten forudsiger frost også i den kommende uge, kan en rundtur i marken give god mening.

Er sneen væk, så du kan se afgrøden, så gå igennem vintersædsmarkerne og tag stilling til, om der er styr på ukrudtet. Især græsukrudt og fuglegræs er det vigtigt at holde øje med.

Med udsigten til frost opstår også muligheden for at få kalket på frossen mark, hvilket for mange er en god ide. Er der kalkbehov, hvor det kan være svært at køre under normale forhold, så udnyt muligheden (hvis frosten kan bære) og få kalket nu.

Kribler det for at komme i gang med gødskningen, så er vores anbefaling at slå koldt vand i blodet. Der kan selvfølgelig være forhold, som taler for andet, hvis fx gyllebeholderen er fyldt. I de tilfælde skal du være opmærksom på at overholde de gældende regler for udbringning af gylle, bl.a. afvente at jorden er tørt og sneen er væk (reglerne er beskrevet nedenfor i **Udbringning af husdyrgødning**). Men generelt vil det være for tidligt at tildele gødning, da jorden er frossen eller i det mindste kold, og planterne er ikke i vækst nu. Væksten starter først igen, når jordtemperaturen når over 5 °C, og indtil der er vækst i afgrøden vil gødningstildeling ikke gavne, ligesom en del vil fordampe eller risikere at udvaske, når jorden igen tør op.

Nogle spørger særligt til vinterraps, men her er meldingen også, at det endnu er for tidligt, desuden er mange vinterrapsmarker så kraftige, at der ikke er behov for den tidlige tildeling. Der kan blive behov for tidlig svovltildeling, hvis mineraliseringen er langsom, når rodvæksten igen kommer i gang.

Billede 1 Frosten har godt fat i jorden, ifølge vejrudsigten kan der gå længe før jorden for alvor tør op igen og muliggør udbringning af husdyrgødning (Foto: Susanne Frydendal Nielsen, SAGRO).

Udbringning af husdyrgødning

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Fra 1. februar må der udbringes husdyrgødning, det er dog et krav, at jorden hverken er snedækket eller frossen. Men hensyn til frosne marker, så skal jorden være optøet i 15 cm dybde, før der må udbringes gylle. Det er dog tilladt at udbringe husdyrgødning efter nattefrost, forudsat at jorden forventes at optø i løbet af dagen. Det er endnu uvist, hvornår frosten igen slipper sit tag, men når det igen bliver muligt at udbringe husdyrgødning, så bør du overveje, om du har behov i forhold til lagerkapaciteten. Sandsynligvis har afgrøden ikke behov før engang i marts, og risikoen for strukturskader er stor lige efter frost, da jorden sandsynligvis er meget våd.

Der må ikke udbringes husdyrgødning på:

- **Vandmættede eller oversvømmede arealer** (de er som oftest heller ikke farbare).
- **Arealer eller anden vis, der giver fare for afstrømning til vandløb** (herunder dræn), søer (>100 m²) og kystvande.
- **Frosne arealer.** Det betyder, at jorden skal være optøet til 15 cm, men at det fortsat er tilladt at køre efter nattefrost, hvor jorden forventes at tø i løbet af dagen.
- **Snedækkede jorder.** Jorden er defineret som snedækket, hvis mere end 90 % af marken er dækket af et lag sne med en tykkelse på mere end blot ½ cm.
- **Bynær bebyggelse.** Lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone.
- **Skråninger** med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller kystvande, inden for en afstand af 20 meter fra vandmiljøet afgrænsning ved daglig vande.
- **Undtagelse:** På arealer med skråninger på 6-12° kan der nedfældes flydende husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse, men kun parallelt med vandmiljøet, hvilket betyder, at disse arealer fortsat kan indgå i harmoniarealet.

Dokumentér, at jorden ikke er frossen

Der har i de senere år været flere eksempler på at tolkningen af, hvornår jorden var frossen, var forskellig afhængigt af, om man var landmand eller kontrollør og afhængig af, hvilken kommune man var bosat i. Som landmand bør du derfor sikre dig, at jorden er optøet – f.eks. ved at tjekke med markspyd flere steder i marken - tag et billede med dato og tjek og print evt. jordtemperaturen for dit postnummer fra landbrugsinfo.dk.

Udbringningsteknik

Udbringning af flydende husdyrgødning må kun ske ved udlægning med slæbeslanger, slæbesko eller ved nedfældning. Før såning og i fodergræs skal flydende husdyrgødning nedfældes, hvis ikke den er forsuret enten før eller i forbindelse med udbringningen. For hver 10 ha, hvor der udlægges forsuret gylle inden såning i vårsæd, skal der efterfølgende forsures gylle til 2 ha vintersæd eller vinterraps. Kravet kan kun opfyldes indenfor samme bedrift og betyder, at eksempelvis kvægejendomme uden vintersæd og raps ikke har et alternativ til nedfældning før såning. Hvis der anvendes forsuring som alternativ til nedfældning inden såning, skal kommunen informeres inden udbringning, med angivelse af hvilke arealer som er omfattet samt hvilken forsuringsteknik der anvendes.

Gylleanalyser 2021

Af afdelingsleder Christian Hansen

Det er snart sæson for udtagning af gylleprøver. Du kan vælge mellem de gammelkendte gylleanalyser, som skal udtages fra en grundigt omrørt tank, eller en nyere metode fra Eurofins, hvor prøven udtages i uomrørte tanke.

Gylleanalyser fra omrørte tanke

Når gyllen i en tank er grundigt omrørt, kan du udtage en gylleprøve og få analyseret indholdet af næringsstoffer. Du kan vælge mellem forskellige analysetyper. Typer og priser fremgår af tabel 1.

Tabel 1 Priser på forskellige typer af gylleanalyser, som tilbydes hos SAGRO. Priserne er inkl. bestilling, emballage, forsendelse og udsendelse af analyseresultater.

Analysetype	Analysemetode	Pris, inkl. emballage og forsendelse [kr.]	Pris for prøve af ikke-omrørte tanke udtaget af Eurofins [kr.]
TS, Tot-N, NH4-N	Kemisk	650	
TS, Tot-N, NH4-N, P, K	Kemisk	700	1.200
TS, Tot-N, NH4-N, P, K, Mg, Cu	Kemisk	900	1.300
Tilvalg			
Klorid	Kemisk	+ 360	
Salmonella	Kemisk	+ 320	

SAGRO benytter såvel OK- som Eurofins laboratoriet til gylleanalyser. Uanset laboratorium skal gylleprøven afleveres i autoriseret emballage med køleelement. Emballage udleveres i alle rådgivningshuse.

Der er en garanteret svartid på fem dage fra prøven modtages på laboratoriet til analyseresultat afleveres til din mailadresse. **Forsendelsestid** er normalt én dag, hvis gylleprøven afleveres senest torsdag inden kl. 12.00.

I 2021 er der ved Eurofins to muligheder for forsendelse. Gylleprøven i godkendt emballage kan indleveres til rådgivningshuset, hvorefter SAGRO sender den til laboratoriet.

Eller rådgiveren bestiller emballage, som du modtager fra Eurofins, og du sørger selv for forsendelse til laboratoriet. Forsendelsen er betalt af SAGRO og inkluderet i prisen, også når du selv indsender.

Udtagning af gylleprøver fra ikke omrørte tanke

Hvem vil ikke gerne kende gyllens indhold af næringsstoffer, inden gyllen skal køres ud?!!

Eurofins har udviklet en prøvetagningsmetode, hvor de fra uomrørte tanke kan udtage en gylleprøve, som svarer til omrøring. Indtil videre viser erfaringerne, at metoden kan anbefales til kvæggylle, mens erfaringerne er mere blandede med andre gylletyper. Metoden kan ikke anbefales til fjerkrægylle og minkgylle.

Ved bestilling er det professionelle prøveudtagere fra Eurofins, som udtager prøven. Bestilling sker stadigvæk igennem din planterådgiver, men få nu bestilt i god tid.

Nedsat kvote til JB 11

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

I de nye gødningsregler er kvoten på alle JB11 jorde sænket med 50 kg N. JB 11 er jorde med humusindhold over 10 %, og grundlaget for at sænke kvoten er, at mineraliseringen til plantetilgængeligt kvælstof er større i de humusholdige jorde end i almindelige mineraljorde.

Markerne klassificeres som JB 11, når over halvdelen af marken ifølge JB-kortene er JB 11. Vores erfaringer er dog, at disse kortgrundlag ikke altid passer. Det skyldes ikke mindst at kortet over humusholdige jorde i Danmark er baseret på gamle kort fra starten af 1900-tallet, som siden er blevet modelleret og kalibreret. Men dog ikke fyldestgørende, så det er ikke udelukket, at en mark der ifølge kortet er JB 11 (humusindhold over 10 %) ved en analyse viser sig at være JB1 (altså grovsandet). Ofte fordi at humusjorden over tid er blevet omsat, mens vi også har et eksempel på, at der er blevet gravet tørv under 2. verdenskrig.

Hvordan kan man undgå at kvoten sænkes?

Hvis man kan bevise at marken ikke er JB 11, men falder i en af de øvrige JB-kategorier, så gælder kvoten for den pågældende JB-kategori. For at kende JB nummeret på marken skal der udtages en jordprøve pr. 5 ha, og mindst en pr. mark, som teksturanalyses. Vend gerne muligheden med din planterådgiver, og vurder, om dine jorde måske er fejlkategoriseret. Prisen er 500 kr. pr. teksturanalyse. Hvis SAGROs jordprøveteam skal tage prøverne, kommer der et grundbeløb på 935 kr. oveni. Du kan også selv udtage prøven, hvis du gør det, så tegn ruten hvorpå du tager jordprøverne, ind på et kort, så prøveresultatet kan gentages ved kontrol.

Ryd op i dit kemirum

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Orden i kemirummet og et par årlige gennemgange af midlerne mindsker risikoen for fejlsprøjtninger og ubehagelige overraskelser ved kontrol. Her inden vækstsæsonen for alvor starter, er et godt tidspunkt til at tjekke lageret.

Tal som SEGES har modtaget fra Landbrugsstyrelsen (pr. januar 2021) viser, at mellem 20 og 25 pct. af landbrugsvirksomheder ved kontrol har forbudte midler i deres kemirum. Der er primært tale om "for gamle" midler med dansk etikette. Minimum-bødestørrelsen for opbevaring af et ulovligt dansk middel er 5.000-10.000 kr., men hvis midlet indeholder aktivstoffer, som er forbudte i EU, er minimums-bødestørrelsen 15.000-20.000 kr. Bødestørrelsen stiger desuden med stigende mængde af ulovlige midler. Det kan derfor altid betale sig at tjekke sit kemirum og få bortskaffet de ulovlige midler.

Værktøjer til at tjekke kemibeholdningen

På middeldatabasen finder du en **positivliste**, som kan bruges til at tjekke, om dine midler er lovlige at opbevare og bruge. Der er også en app KemiTjek, som blot ved at scanne strekkoden straks giver information om midlet er lovligt at anvende og opbevare. KemiTjek findes både til Android-baserede mobiltelefoner og tablets og til iOS-baserede enheder (iPhone og iPad).

App'en koster i 2021 299 kr. om året og **adgang kan bestilles her** .

Et par tips vedr. KemiTjek

Når du scanner en strekkode med KemiTjek, får du en grøn skærm, hvis midlet er godkendt. Grøn betyder altså "fred og ingen fare". Hvis midlet er ved at blive forbudt, får du en rød skærm, og hvis midlet allerede er forbudt, får du en mørkerød skærm. Endelig får du en skærm med farveskift fra grøn til rød, hvis du har scannet et produkt, som lige nu er godkendt, men som vi ved bliver forbudt inden for en forholdsvis kort periode. Se to eksempler på skærbilleder på billede 2.

Flere bliver usikre, hvis der kommer en grøn skærm uden farveskift, og der står, at godkendelsen snart udløber. Dette skal du ikke være, fordi midlet formentlig får en ny godkendelse, eller godkendelsen bliver forlænget. Så grøn skærm betyder "tag det roligt her og nu".

Billede 2 Venstre side: Skærbillede fra KemiTjek ved scanning af etiketten for Pirimor G med reg.nr. 1-168. Rød skærm betyder, at midlet bliver forbudt inden for en angiven periode, mens mørkerød skærm (som her) betyder, at midlet allerede er forbudt og skal bortskaffes. Højre side: Buctril EC 225 scannet før 14. marts 2021 viser en skærm, som skifter farve fra grøn til rød. Dette betyder, at midlet lige nu er lovligt, men at det bliver forbudt inden for en forholdsvis kort periode, her den 14. september 2021. Scanner du samme produkt efter 14. marts 2021, bliver skærmen i stedet rød. Grøn skærm, som ikke er vist her, betyder, at midlet stadig kan opbevares og anvendes lovligt.

REGLER OG TILSKUD

Forårets frister for indberetninger

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Foråret er som sædvanligt tid for deadlines omkring indberetning af forbrug af både gødning og sprøjtemidler, samt fællesskemaet.

Indberetning af sprøjtemiddelforbrug og gødningsregnskab skal være foretaget senest den 31. marts 2021. Til og med den 16. april kan fællesskemaet indsendes, og efterfølgende kan der rettes og nye arealer kan tilføjes til og med den 11. maj.

Betalingsrettigheder kan overdrages frem til 11. maj, men din planterådgiver vil helt sikkert helst gøre det tidligere, så du er sikker på, det kan nås.

Du skal udfylde IPM skema senest den 31. marts

Af Information fra SEGES, redigeret af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

I slutningen af januar har Miljøstyrelsen udsendt breve om et nyt IPM-skema som skal udfyldes. Du udfylder skemaet online og får det sendt til din virksomheds E-boks. Skemaet bliver IKKE indberettet eller kontrolleret, men skal kunne fremvises ved kontrol fra Landbrugsstyrelsen. Landbrugs- eller Miljøstyrelsen forholder sig ikke til besvarelsen, men alene til at skemaet er udfyldt. Der er hjemmel til bøde ved manglende fremvisning af udfyldt skema. Det er dog normal kutyme at nye regler der med kort varsel sættes i værk, i første omgang sanktioneres med påtale, men der er jo ingen garanti for at dette bliver praksis.

Udfyld IPM-point skemaet selv

IPM-skemaet skal udfyldes af bedrifter med et dyrket areal på 10 ha eller derover og med jord i omdrift. Der er visse undtagelser for ikke at skulle indsende, f.eks. hvis man ikke anvender pesticider. Når du logger ind i skemaet, vil systemet selv kontrollere om du skal udfylde skemaet, eller er omfattet af undtagelserne.

Skemaet indeholder 14 spørgsmål. 8 af spørgsmålene besvares automatisk med data fra Fællesskema og fra sprøjtejournalindberetningen SJI. Seks spørgsmål skal du som landmand selv besvare med afkrydsning ud fra opstillede svarmuligheder.

Skemaet udfyldes via miljøstyrelsens SJI-system.

Du logger ind med din virksomheds Nem-ID. Der er ikke mulighed for at give fuldmagt til andre. Der kan altså ikke gives adgang til f.eks. planterådgiver, som det er tilfældet ved sprøjtejournalindberetningen.

Skemaet vil maksimalt tage 15 minutter at udfylde, men kan først udfyldes, når Sprøjtejournalindberetning for 2019-2020 er indsendt.

Dispensation til opfølgningskurser til sprøjtecertifikat og MAB-autorisation

Miljøstyrelsen har forlænget dispensationen til MAB autorisationer og gyldigheden af sprøjtecertifikater.

Det betyder at

- **MAB autorisationer, der ér udløbet eller udløber frem til 30. juni 2021**
Sprøjteførere fortsat kan købe og anvende pesticider frem til 30. juni 2021 på baggrund af tidligere erhvervet MAB-autorisation. Sprøjteførerne vil modtage en ny forlænget autorisation i sin e-boks. Den forlængede autorisation vil være gyldig frem til 30. juni 2021.
- **Forlængelse af gyldighed af ældre sprøjtekursus**
Personer, der endnu ikke har en autorisation i MAB, kan på baggrund af et sprøjtecertifikat, hånd- og rygsprøjtecertifikat eller tilhørende opfølgningskursus, der er lidt mere end 4 år gammelt, autorisere sig i MAB. Det gælder sprøjtecertifikater som i september 2019 var 4 år gamle, som forlænges til gyldighed frem til 30. juni 2021.

SAGRO afholder opfølgningskurser

I foråret vil SAGRO afholde fysiske opfølgningskurser under hensyntagen til Covid 19. Datoerne udmeldes snart, og vil kunne ses på sagro.dk

MILJØ

Har du lavbundsarealer, som kan udlægges til klimaprojekter?

Af miljørådgiver Karen V. Thomasen

I klimadebatten ses udtagning af lavbundsjordene som en af de store redninger for at minimere udslip af drivhusgasser. Som konsekvens af det, er der åbnet op for en ny tilskudsrunde pr. 1. februar, som giver mulighed for at udtage arealer og genoprette naturlig hydrologi mod kompensation.

Krav til et klima-lavbundsprojekt:

- Projektarealet skal være på mindst 10 ha sammenhængende areal
- Mindst 60 % af projektarealet skal være beliggende på kulstofrige lavbundsjord (kan ses på [Landmand.dk](https://landmand.dk)).
- Projektet skal medføre en reduktion på minimum 10 ton CO₂-ækvivalenter pr. ha og være omkostningseffektivt.
- Kompensationen er et engangsbeløb og sat til 86.000 kr. pr. ha omdriftsarealer med højtstående afgrøder, 56.000 kr. pr. ha omdriftsarealer uden højtstående afgrøder, 31.000 kr. pr. ha permanent græs og 4.500 kr. pr. ha naturareal (referenceårene er 2015-2019). Desuden er der i de fleste tilfælde fortsat mulighed for at søge grundbetaling.
- Projekter kan søges af enkeltlodsejere, kommuner og fonde. Derudover udarbejder Naturstyrelsen klima-lavbundsprojekter.
- Det tinglyses på arealerne, at de permanent skal henligge som lavbundsområde og fastholdes med naturlig vandstand i overensstemmelse med projektbeskrivelsen.
- På arealerne må man fortsat afgræsse, tage slæt og gå på jagt.
- Projekterne skaber også synergi til miljø-, natur- og klimamål.

Hvis du ønsker at vide mere om ordningen kan du kontakte Anita Hingstman Rasmussen, Esbjerg ahi@sagro.dk, tlf. 76601 2193 eller Karen V. Thomasen, Holstebro kvt@sagro.dk, tlf 9629 6932.